

Täysistunto

Tiistai 28.2.2017 klo 14.02—15.45

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työsopimuslain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 257/2016 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 1/2017 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 1/2017 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.20 **Tarja Filatov sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän esityksen tarkoituksena on poistaa eräitä lomauttamiseen ja irtisanomiseen liittyviä työnantajan ilmoitusvelvollisuuksia. Meillä on ollut työllistymisen ja muutosturvan toimintamalliin liittyviä säännöksiä, jotka ovat velvoittaneet työnantajaa ilmoittamaan vähintään kymmenen työntekijän irtisanomisista ja lomauttamisista. Tämän lisäksi työnantaja on ollut velvollinen selvittämään irtisanotuille työntekijöille julkiset työvoimapalvelut ja tiedottamaan näille henkilöille heidän oikeudestansa työllistymissuunnitelmaan. Tämä kokonaisuus on aikanaan ollut osa muutosturvaa, ja siitä silloin, kun on ollut aktiivitoimissa, on saanut myös muutosturvaan liittyvää korkeampaa työttömyysturvaa, mutta koska tuota korkeampaa työttömyysturvaa ei enää saa — sen leikkaaminen oli osa näitä työttömyysturvan säästöpaketteja — niin ei ole enää perusteltua, että tähän liittyy näitä ilmoitusvelvollisuuksia.

Tässä esityksessä itse asiassa ehdotetaan, että eri palvelussuhdelaeissa säädetyistä työnantajan ilmoittamis- ja selvittämisvelvollisuuksista luovutaan, ja se koskee myös ryhmälomautuksia. Tässäkin historia menee hieman pidemmälle kuin tämän lain muuttamiseen, eli joskus aikansa, kun työnantaja ilmoitti TE-toimistoon ryhmälomautuksesta, niin nämä lomautetut saivat automaattisesti työttömyysturvan tämän jälkeen, mutta jo viime eduskuntakaudella tästä ryhmälomautusmenettelystä luovuttiin, ja jokaisen ihmisen on lomautettunakin täytynyt kirjautua TE-toimiston asiakkaaksi, jotta hän on voinut saada työttömyysturvaa. Niin ollen tämäkään ilmoitusvelvollisuus ei ole enää perusteltu, koska tuosta ryhmälomautusilmoituksesta ei ole seurannut sitä kevennettyä työtaakkaa TE-toimistoihin, mitä aiemmin. Päinvastoin tämä esitys, joka nyt tehdään, muuttaa tämänhetkistä työtaakkaa ehkä hieman keveämmäksi.

Kun valiokunta käsitteli tätä asiaa, se totesi, että tämä on kannatettava esitys ja se purkaa tavallaan turhia ilmoitusvelvollisuuksia, joita työnantajalla tällä hetkellä on, mutta kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että koska meillä esimerkiksi maahanmuuttajaväestön ja nuorten työntekijöiden irtisanomistilanteissa irtisanotto työntekijä ei välttämättä tunne

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2017 vp

suomalaista yhteiskuntaa riittävästi eikä tiedä, että TE-toimisto on se paikka, jonne kannattaisi mennä, jotta saa työllistymispalveluita ja jotta saa työttömyysturvaa, niin olisi suotavaa, että näille irtisanotuille ja lomautetuille työntekijöille yhä edelleen kerrottaisiin siitä, miten näitä palveluita voi saada. Keskustelussa oli muun muassa se, että voisi olla käytäntö, jossa annettaisiin ohjeet, miten työttömän pitää tässä tilanteessa toimia. Tuo ilmoitusvelvollisuus ei olisi työnantajalla niin raskaana kuin se tällä hetkellä on, mutta jo pieni kortti, joka kertoisi, minne pitää mennä ja mitä tehdä, auttaisi ehkä montaa varsinkin maahanmuuttajaa, joka joutuu irtisanotuksi.

Tämä valiokunnan mietintö oli yksimielinen.

15.24 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tuossa valiokunnan puheenjohtaja ansiokkaasti kertoikin lyhykäisesti ja napakasti, mistä tässä on oikeastaan kyse.

Otin tämän puheenvuoron siksi, kun meillä Sipilän hallitusohjelmassa on kirjaus turhan sääntelyn purkamisesta, ja tämäkin muutos, joka on hyvinkin pienehkö — asia on käynyt, niin kuin puheenjohtaja esitti, turhaksi — jäisi ehkä vähälle huomiolle, ellemmme katsoisi kokonaisuutta. Useita norminpurkuja onkin tehty, jos ajatellaan kauppojen aukioloaikoja, kampaamojen pyhäpäivän lupamenettelystä luopumista, arvonlisäveron maksuperusteisuuden siirtymistä ja esimerkiksi tätä vanhempainkorvausta, 2 500 euroa, joka maksetaan äidin työnantajalle äitiyteen liittyvistä kuluista. Nämä ovat pieniä asioita, ehkä yksittäin tuntuvat siltä, mutta kokonaisuutena ne ovat sitä määrätietoista työtä, jota me hallituspuolueen edustajina pyrimme jatkuvasti tekemään hallitusohjelman mukaisesti. Ja kuten edustaja, puheenjohtaja Filatov kertoikin, niin me olimme tässä yksimielisiä, tässä ei nyt mitään suurempaa ihmeellisyyttä valiokuntakäsittelyssä tullut, mutta tosiaan pohdittiin, olisiko siinä sitten joku tämmöinen tulostettava lomake, jonka voisi antaa. Ei missään tapauksessa ole tarkoitus, että työnantaja joutuu syvällisesti perehtymään ja neuvomaan työntekijää, ei ehkä itsekään tunne näitä säädöksiä niin hyvin.

Kuulimme työ- ja tasa-arvovaliokunnassa muun muassa Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistoa, ja heidänkin näkemyksensä mukaan tämä on erittäin järkevää poistaa pieniltä työnantajilta. TE-toimisto näki, että tällöin työnantajan hallinnollinen taakka kevenee, jos velvollisuus ilmoittaa työntekijöiden irtisanomisista työvoimatoimistoon poistetaan. Tiedotettavien asioiden selvittämiseen kuluu TE-toimiston mukaan työnantajalla aikaa, ja on kohtuutonta edellyttää työnantajan tutustuvan kaikkiin julkisiin työvoimapalveluihin syvällisesti. Se vaatii kuitenkin asiantuntemusta, ja tärkeintä on se, että tällä ohjeella ohjattaisiin ihminen niin sanotusti oikealle luukulle, jotta hän tulee sinne rekisteröidyksi.

Edelleen Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimisto toteaa, että seurantatietoja pienten, alle 20 työntekijää työllistävien yritysten irtisanottujen lukumäärästä ei ole, mutta on oletettavaa, että kyse on kohtalaisen pienistä määristä. Oletettavaa on myös se, että vastuullinen työnantaja irtisanomistilanteessa neuvoo työntekijää ilmoittautumaan TE-toimistoon ja että irtisanottu tietysti löytää tietoa internetin kautta.

Työnantajan toimittamat tiedot irtisanotuista eivät ole edistäneet irtisanottujen työllistämistä, todetaan Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistosta. Työnvälitykseen ja irtisanottujen työllistämisen edistämiseen tarvitaan huomattavasti yksityiskohtaisemmat tiedot kuin tuolla ilmoituslomakkeella on voitu edes saada. Yksityiskohtaisemmat tiedot irtisanotuista saadaan henkilön ilmoittautuessa työnhakijaksi, ja mikäli sikäli oikein ymmärsin, niin pelkästään työnantajan ilmoituksella työvoimatoimisto ei ole voinut tähänkään asti lähteä pal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 14/2017 vp

veluita tarjoamaan, vaan se edellyttää nimenomaan työnhakijan omaa ilmoittautumista ja aktiivisuutta, eli se on siinäkin mielessä turhaa.

Nyt on taas yksi pieni, turha pykälä poistettu, ja kokonaisuudessa tämä on ihan merkittävä.

15.28 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä muistuttaa siitä, mikä oli aikanaan muutosturvan idea. Sen idea oli se, että kun ihmiset joutuvat irtisanotuksi, niin he jo tuona irtisanomisaikana pääsisivät kiinni työllisyysuunnitelman tekemiseen ja työvoimatoimiston palveluihin ja niihin aktiivitoimiin, jotka edistäisivät heidän työllistymistensä. Mutta koska tuossa työttömyysturvan leikkauspaketissa purettiin tämä mekanismi, niin ei ole enää järkevää pitää yllä niitä menettelyjä, jotka liittyivät tuohon prosessiin, ja sen takia tämän lain purkaminen on ihan järkevää.

Mutta kyllä meidän pitäisi löytää yksinkertaisempia menetelmiä niihin tilanteisiin, joissa vaikkapa tulee yhä edelleen ryhmälomautuksia. Jos me tiedämme, että joku firma lomauttaa kuukaudeksi vaikkapa suhdannesyistä tai jossakin muutostilanteeseen liittyvässä tilanteessa työntekijänsä, niin on oikeastaan aika järjetöntä, että kaikille ihmisille tehdään suunnitelmat ja kaikkien ihmisten kohdalla noudatetaan samaa velvollisuutta, vaan silloin olisi järkevää, että työttömyysturva tulisi kohtuullisen automaattisesti, jos kyse on lyhyistä lomautuksista. Sen sijaan jos on kyse pitemmistä lomautuksista, niin on järkevää, että työllisyysuunnitelmat ja palvelut lähtevät liikkeelle, koska silloin on järkevää, että etsitään mahdollisesti jo lomautusaikana sellaista työpaikkaa, joka tarjoaisi töitä eikä pitkää lomautusta, jolloin vain odotellaan sitä, että josko se loppuisi.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 257/2016 vp sisältyvien 1.—7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.